senaryodan **festivallere**

uzmanlardan sinema ve televizyon dersleri

DERGÂH

editör
m. sami okumuş

SENARYODAN FESTİVALLERE

UZMANLARDAN
SİNEMA VE TELEVİZYON DERSLERİ

M. Sami Okumuş

DERGÂH YAYINLARI 1122

İletişim 13

Sertifika No 49170

ISBN 978-975-995-896-1

1. Baskı Aralık 2024

Kapak Tasarımı
Ömer Faruk Yıldız

Sayfa Düzeni
Ayten Balaç

Baskı
Ana Basın Yayın Gıda İnş. Tic. A.Ş.
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad.
2622. Sok. No: 6/13
Bağcılar/İstanbul
Tel: (212) 446 05 99

Matbaa Sertifika No 52729

Dergâh Yayınları

Mimar Sinan Mah. Selamiali Efendi Cad.
No: 13/A Üsküdar/İstanbul
Tel: (216) 391 63 91-93
www.dergah.com.tr/bilgi@dergahyayinlari.com

Senaryodan Festivallere'*nin yayın hakları Dergâh Yayınları'na aittir.*

SENARYODAN FESTİVALLERE

UZMANLARDAN
SİNEMA VE TELEVİZYON DERSLERİ

M. Sami Okumuş

DERGÂH

SUNUŞ

Bu kitabın ortaya çıkış amacı, öncelikli olarak Sinema ve Televizyon öğrencilerinin, akademide büyük oranda edindikleri kuramsal bilginin yanı sıra kısmi olarak edindikleri pratik yapma ve uygulama bilgilerini destekleme amaçlı sektörün uzmanlarının, uzun yıllar boyunca edindikleri bilgileri ve tecrübeleri, bir ders kapsamında belirli bir saat aralığında dahi öğrencilere aktardıklarında ne denli faydalı olduğunun görülmesi sebebiyle hayata geçirilmiştir.

2022-2024 yılları arası güz ve bahar eğitim-öğretim dönemlerinde Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim dalı müfredatında ele alınan dersler[1] kapsamında davet edilen uzmanlar tarafından gerçekleştirilen oturumlar vesilesiyle elde edilen ve kitapta okuyucularına sunulan bu bilgiler, sinema-televizyon öğrencileri ya da bu alanda kendisini geliştirmek isteyen kişiler için bir el kitabı olması beklentisiyle yol gösterici bir misyon üstlenmektedir.

Bu eserde, kıymetli katılımcıların uzmanlık alanlarında ortaya koyduğu fikirlerle, sinema ya da dizi film yapımı noktasında her bölümde çok önemli bilgilerin aktarıldığına şahit olacaksınız. Bu kitap sayesinde, ele alınacak olan bir sinema veya dizi film projesinin hazırlık, çekim ve çekim sonrası aşamalarında nelerle karşılaşılabileceği hususlarında işin uzmanlarından, birbirinden değerli ve önemli öğretilerin ve aktarımların yapıldığı açık bir şekilde fark edilecektir.

Öte yandan öğrencilerin ve araştırmacıların yanı sıra sinema ya da dizi film izleyicileri için de işin mutfağında neler yapılarak projelerin seyircilere sunulduğunun

1 RTS 4103 *Turkish TV Serials*, RTS 2119 *Short Filmmaking,* CTV 401 *Graduation Project*, CTV 402 *Senior Graduation Project* ve GDM 7714 *Dijital Film Yapımı ve Kurgu*

cevaplarına da ulaşılacaktır. Ayrıca çalışmada; yapımcılar, OTT platformlar ya da televizyon kanalları tarafından izleyicilerin beklentilerini anlama adına uzmanlar tarafından yapılan bilgi aktarımları vesilesiyle "büyük resmin" anlaşılması hususunda da değerli bilgilere yer verilmektedir.

Bu eserin ortaya çıkma enerjisini açığa çıkaran başta öğrencilerim olmak üzere, davetlerimizi kırmayıp büyük bir istek ve nezaketle derslerimize katılım sağlayan bölüm yazarlarımızın şevk ve gayreti şahsıma yol gösterici olmuştur. Kendilerine böyle bir emeğin ortaya çıkmasına birinci dereceden vesile oldukları için özellikle Halil Kardaş Bey öncelikli olmak üzere, bütün misafir yazarlarımıza şahsım, öğrencilerim ve bu kitabın okuyucuları adına şükranlarımı sunarım.

Bu kitabın fikir aşamasından yayın aşamasına kadar her anında desteklerini esirgemeyen ve çalışmanın okuyucuya ulaşmasına doğrudan katkı sağlayan Dergâh Yayınları Genel Yayın Yönetmeni M. İhsan Kara'ya ve Yayınevi Yöneticisi Asım O. Erverdi'ye en kalbî selamlarımı iletirim.

Akademik çalışmalarımızın yürütülmesi hususunda desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, çalışma gayreti ve uslübu yönünden kıymetli bilgi ve öğretilerle bizlere her daim örnek olan değerli Hocam, Marmara Üniversitesi Rektörü, Mustafa Kurt Bey'e sonsuz teşekkürü bir borç bilirim.

Faydalı bir eser olması dileklerimle…

M. SAMİ OKUMUŞ
29 Ekim 2024

İÇİNDEKİLER

9 **KISA VE UZUN METRAJ FİLM PROJELERİ ÜZERİNE FİKİR ÜRETME VE SENARYO YAZIM ÇALIŞMALARI**
M. Sami Okumuş

43 **ARTHOUSE PROJELERDE YÖNETİM ÇALIŞMALARI VE YAPIM AŞAMALARI**
Halil Kardaş

67 **DİZİ FİLM YAPIMI VE YÖNETİMİ**
Fatih Enes Ömeroğlu

107 **DİZİ FİLM SEKTÖRÜNDE UYGULAYICI YAPIMCILIK**
Yasin Taşdiken

126 **ULUSAL VE ULUSLARARASI FİLM YAPIM PROJELERİNDE YÖNETMENLİK**
Mahmut Fazıl Coşkun

142 **BELGESEL, KISA VE UZUN METRAJ KURMACA FİLMLERDE GÖRÜNTÜ YÖNETMENLİĞİ**
Kürşat Üresin

174 **SİNEMA VE DİZİ FİLM PROJELERİNDE CAST DİREKTÖRLÜĞÜ**
Erengül Öztürk

195 **ARTHOUSE FİLM VE TELEVİZYON DİZİSİ PROJELERİNDE SANAT YÖNETMENLİĞİ**
Natali Yeres

216 **SİNEMA, TİYATRO VE DİZİ FİLM SEKTÖRLERİNDE OYUNCULUK**
Serdar Orçin

241 **KISA METRAJLI DİJİTAL FİLM YAPIMI, KURGU VE DAĞITIMI**
Ramazan Kılıç

264 **ARTHOUSE SİNEMA VE DİZİ FİLM PROJELERİNDE KURGU**
Naim Kanat

277 **ANALOG VE DİJİTAL FİLM PROJELERİNİN POST-PRODÜKSİYON AŞAMALARINDA VİDEO VE SES DOSYALARININ İŞLENMESİ, MANYETİK ALAN ETKİLERİ VE KORUNMA YÖNTEMLERİ**
Alper Zengin

303 Biyografiler

323 Dizin

KISA VE UZUN METRAJ FİLM PROJELERİ ÜZERİNE FİKİR ÜRETME VE SENARYO YAZIM ÇALIŞMALARI

M. Sami Okumuş

F. Ford Cappola, Steven Spielberg ve Christopher Nolan gibi usta yönetmenlerin ele aldığı ve birçok sinemacının da belirttiği üzere film çalışmasının en önemli unsuru senaryodur, akabinde oyunculuk gelir zira en nihayetinde seyirciler hikâyenin akışı içinde perdede ya da ekranda oyunculuk performanslarını izlerler.

Spielberg'ün dediği üzere kötü bir senaryo ile iyi oyunculuk olsa dahi güzel bir film ortaya çıkaramazsınız ancak iyi bir senaryo ile nispeten orta ya da kötü bir oyunculuk performansı olsa dahi bir şeyleri anlatabilme fırsatı yakalar ve bu manada seyirciyi elde edebilirsiniz. Bu noktadan hareketle hikâye dediğimiz; karakterlere vurgu yapılan ve anlatım şekli ile özel bir yazım tekniğine sahip olan senaryo, bir film çalışmasının en temel yapıtaşını oluşturur.

İster kısa metraj ya da ister uzun metraj bir film çalışması ele alın, her birisi için en önemli meselelerden biri; sağlam temeller üzerine oturan bir hikâyeye ve karakterlere sahip olmasıdır. Bu yönüyle senaryo, yapısal oluşumu ve zamansal ilerleyişi ile seyircinin hikayede ele alınan meseleleri ve karakterleri takip ederek hikâyenin bir sonuca ulaşmasını hedefleyen teknik bir anlatım unsuru içermektedir.

Senaryo, bir roman gibi okunmak üzere yazılmaz zira senaryo Atıf Yılmaz'ın belirttiği üzere "edebi bir metin değil", teknik bir metindir. Senaryo esasında; yönetmen, görüntü yönetmeni, oyuncular ve ekip için yazılan, filmin nasıl çeki-

leceğini anlatan teknik bir metindir. Dolayısıyla ele alınacak bu teknik metinde senarist; gerçek yaşamdan alınan kurmaca veya başka bir sanat dalından (edebiyattan) uyarlanan, sinemanın kural ve çerçeveleri içinde bir dramatik yapı oluşturulması üzerinden ilerler. Kurulan bu yapıya bağlı kalınarak –daha sonra detaylandıracağımız– karakterler yaratılarak, bu karakterler arasında ilişkiler ve olaylar geliştirilerek bir sonuca varılır (Fener, 2019: 36-37)[1]. Bir metin/senaryo ele alımında göz önünde bulundurulacak en önemli maddelerin başında karakter yaratımı ve inşaası gelmektedir. Sizler de senaryolarınıza karakter(ler) oluşturarak başlamalısınız. Bu süreç hakkında Jack Epps Jr. tarafından detaylıca yazılmış olan *Senaryo Yazmak*[2] ile Öktem Başol'un *Senaryo Kitabı*'nı[3] bu noktada gözden geçirmenizi tavsiye ederim.

Sinema temelde üç önemli anlatım öğesi üzerine inşa edilir; "senaryo, görüntü tasarımı ve kurgu…[4]" Bu üçlemenin ilk ayağı olan senaryo anlatım unsurlarının detaylarını kavrama adına yazılmış yerli ve yabancı birçok kaynak kitap bulunmaktadır. Bunlardan hangisi ya da hangileri sizin bu işi –amatör, yarı profesyonel ya da profesyonel anlamda– öğrenebilmeniz adına yarar sağlayacağına sizler de karar verebilirsiniz ancak ben yine de işinizi kolaylaştırmak adına konu etrafında aralıklarla bazı temel kaynak eser önerilerinde bulunacağım.

HİKAYENİN ÖNEMİ VE ANLATILMAYA DEĞER OLUP OLMADIĞI MEVZUSU

Film yapmak demek, bir hikâye anlatmaktır. Burada da en önemli soru, hangi hikâyenin anlatılmaya değer olduğudur. Bu bakış açısıyla bir dakikalık bir film için de, yüz yirmi dakikalık film için de aynı şey söylenebilir. Bu sebeple, bir sinemacının ilk etapta karşı karşıya olduğu soru; ele almak istediği hikâyenin anlatılmaya değer bir hikâye olup olmadığıdır (Tufan, 2023)[5].

Senaryo yazarı ve film yapımcısı David Mamet'in söylediği üzere; "hikayeler, birileri bir şey istediği ve onu elde etmekte zorlandığı için ortaya çıkar."

Bu ölçütte bakıldığında sizler de bir hikâyeyi ele almak istediğinizde;

— Ben bu filmi neden yapmak istiyorum?
— Bu hikâyeyi neden anlatmaya değer buluyorum?

1 Detay bilgi için bkz. Fener, S. (2019). *Sinema Senaryoları Nasıl Yazılır?*. Yitik Ülke Yayınları.
2 Epps, J. (2018). *Senaryo Yazmak, Yeniden Yazmak Demektir* (Çev. B. Murat Eyrik). Kalkedon Yayınları.
3 Başol, Ö. (2017). *Senaryo Kitabı: Senaryo Yazım Teknikleri ve Film Örnekleri*. İthaki Yayınları.
4 *Sinema* Dergisi, *Film Yapmak İstiyorum 1*, Eylül 2010, s. 90
5 Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi'nde verilen *Türk Televizyon Dizileri* dersi kapsamında ele alınan *master class*'ta belirtilen fikirlerden alıntı (11 Ekim 2023).

Tüm bu ele aldığımız meseleleri bazı alıntılarla nihayete erdirmek isterim.

Yönetmen James Cameron'ın dediği gibi, "elinize bir kamera alarak, başrolünde kardeşinizi veya arkadaşlarınızı oynattığınıza bakılmaksızın, hikâyenizin de ne denli önemsiz ya da sıradan olduğu fark etmeksizin herhangi bir şeyi çekerek kendinizi yönetmen olarak isimlendirebilir ve isminizi projeye yönetmen olarak koyabilirisiniz". Tam da bu bakış açısıyla, sizlerin de anlatmaya değer olduğunu düşündüğünüz bir hikâyeniz varsa, burada bahsettiğimiz araçların ve bilgilerin ışığında kolayca ve profesyonelce fikrinizi/senaryonuzu ortaya koyabilir ve kendinizi senarist olarak adlandırabilirsiniz.

Her halükarda genel manada sinemada ya da televizyonda anlatılan hikâye türleri, başlıkları ve konuları birbirine benzer nitelikte olsa da, sizler farklı taraflarınızı ortaya koyarak, seyirciyi yakalayabileceğiniz hikâye ve karakterlerle amacınıza ulaşabileceğiniz projeleri yazabilmeniz temennisiyle sözlerimi tamamlamak isterim. Ve unutmayınız ki; "profesyonel bir yazar, vazgeçmeyen bir amatördür."[56]

Fikirlerinize ve yazma gücünüze ket vurmamanız ümidiyle…

56 Costello, 2010: 2

SENARYO, YAPIM ÇALIŞMALARI, ÇEKİM, KURGU, YAYIN, FESTİVAL, PAZARLAMA ve DAĞITIM UYGULAMALARI ÜZERİNE SİNEMA VE TELEVİZYON DERSLERİ

Kısa ve Uzun Metraj Film Projeleri Üzerine Fikir Üretme ve Senaryo Yazım Çalışmaları

M. Sami Okumuş

Arthouse Projelerde Yönetim Çalışmaları ve Yapım Aşamaları

Halil Kardaş

Dizi Film Yapımı ve Yönetimi

Fatih Enes Ömeroğlu

Dizi Film Sektöründe Uygulayıcı Yapımcılık

Yasin Taşdiken

Ulusal ve Uluslararası Film Yapım Projelerinde Yönetmenlik

Mahmut Fazıl Coşkun

Belgesel, Kısa ve Uzun Metraj Kurmaca Filmlerde Görüntü Yönetmenliği

Kürşat Üresin

Sinema ve Dizi Film Projelerinde Cast Direktörlüğü

Erengül Öztürk

Arthouse Film ve Televizyon Dizisi Projelerinde Sanat Yönetmenliği

Natali Yeres

Sinema, Tiyatro ve Dizi Film Sektörlerinde Oyunculuk

Serdar Orçin

Kısa Metrajlı Dijital Film Yapımı, Kurgu ve Dağıtımı

Ramazan Kılıç

Arthouse Sinema ve Dizi Film Projelerinde Kurgu

Naim Kanat

Analog ve Dijital Video Film Projelerinin Post-Prodüksiyon Aşamalarında Video ve Ses Dosyalarının İşlenmesi, Manyetik Alan Etkileri ve Korunma Yöntemleri

Alper Zengin

9 789759 958961